

РЕШЕНИЕ

№ 238

гр. София, 06.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 11-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на тринадесети март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Бистра Николова

Членове: Тодор Тодоров
Милен Василев

при участието на секретаря Теодора Т. Ставрева
като разгледа докладваното от Тодор Тодоров Въззивно търговско дело № 20231001000082 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.258 и следв. от ГПК.

С решение № 260659 от 02.11.2022 г. по т.д. № 1787/19 г. СГС, ТО, VI - 22 състав е отхвърлил предявените от И. Б. Р. – Л. срещу „Издателство Захари Стоянов“ ЕООД искиове да бъде признато за установено между страните, че ответникът е нарушил имуществените авторски права по чл. 11, ал. 2 и чл. 18, ал. 2, т. 1 и т. 2 ЗАПСП, като е включил в сборник „Български приказки“ издание 2017 г., ISBN 978-954-09-1190-8, възпроизвел и разпространил чрез възпроизвеждане и разпространение на сборник „Български приказки“ издание 2017 г., ISBN 978-954-09- 1190-8, преработените от Н. Р. български народни приказки със заглавия: „Най-хубавата на света“, „Кушкундалево“, „Исполинът със златни коси“, „Момък и три самодиви“, „Вампирова булка“, „Подмладителна вода“, „Хитреци и крадци“, „Дяволски чирак“, „Двама братя“, „Сиромах и царска дъщеря“, „Глупава хубавица“, „Змейова булка“, „Златното птиче“, „Ненаситно око“, без съгласието на ищцата, в качеството на сънаследник на авторските права на Н. И. Р., починал на ***** г., като осъди ответникът да заплати на ищцата обезщетение за това нарушение за нанесените неимуществени вреди в частично предявен размер от 1000 лева, при размер на цялото вземане от 8333 лева и обезщетение за това нарушение за нанесените имуществени вреди в размер от 300 лева; да бъде признато за установено между страните, че ответникът е нарушил имуществените авторски права по чл. 11, ал. 2 и чл. 18, ал. 2, т. 1 и т. 2 ЗАПСП, като е включил в сборник „Приказки от цял свят “ издание 2017 г., ISBN 978-954-09-1151-9, възпроизвел и разпространил чрез възпроизвеждане и разпространение на сборник „Приказки от цял свят“ издание 2017 г., ISBN 978-954- 09-1151-9, преработените от Н. Р. чуждестранни народни приказки със заглавия: „Царят на въздушните духове“ /френска приказка/, „Василиса хубавица“ /руска приказка/, „Къде е щастието“ /полска

приказка/, „Килимът на княза” /арменска приказка/, „Русалката от синия извор” /немска приказка/, „Иван ковача” /руска приказка/, „Овчарчето и джуджетата” /шведска приказка/, „Бялата мома” /японска приказка/, „Търговец и дяволи” /татарска приказка/, „Кумчо вълчо” /сръбска приказка/, „Златното гърне” /немска приказка/, „Безстрашният клисар” /естонска приказка/, „Опърничева жена” /финландска приказка/, без съгласието на ищцата, в качеството на сънаследник на авторските права на Н. И. Р., починал на ***** г., като осъди ответникът да заплати на ищцата обезщетение за това нарушение за нанесените немуществени вреди в частично предявен размер от 1000 лева, при размер на цялото вземане от 8333 лева и обезщетение за това нарушение за нанесените имуществени вреди в размер на 300 лева; да бъде признато за установено между страните, че ответникът е нарушил имуществените авторски права по чл. 11, ал. 2 и чл. 18, ал. 2, т. 1 и т. 2 ЗАПСП, като е включил в сборник „Български приказки”, издание 2017 г., с ISBN 978-954-09-1190-8, възпроизвел и разпространил чрез възпроизвеждане и разпространение на сборник „Български приказки”, издание 2017 г., с ISBN 978-954-09-1190-8, литературно произведение „Предговор” с автор Б. Р., без съгласието на ищцата, в качеството на сънаследник на авторските права на Б. Н. Р., починал на ***** г., като осъди ответникът да заплати на ищцата обезщетение за това нарушение за нанесените немуществени вреди в частично предявен размер от 1000 лева, при размер на цялото вземане от 8333 лева и обезщетение за това нарушение за нанесените имуществени вреди в размер на 300 лева; да бъде признато за установено между страните, че ответникът е нарушил немущественото право на разгласяване по чл. 15, ал. 1, т. 1 ЗАПСП на неразгласено към 2008 г. литературно произведение на Б. Р. със заглавие „Лека ни пръст. Мир на праха ни”, и имуществените права на възпроизвеждане и разпространение по чл. 18, ал. 2, т. 1 и т. 2 ЗАПСП чрез възпроизвеждане и разпространение на екземпляри от произведението в издание 2008 г., ISBN 978-954-09-0190-9, без съгласието на ищцата, в качеството на сънаследник на авторските права на Б. Н. Р., починал на ***** г., като осъди ответникът да заплати на ищцата обезщетение за това нарушение за нанесените немуществени вреди в частично предявен размер от 1000 лева, при размер на цялото вземане от 8333 лева и обезщетение за това нарушение за нанесените имуществени вреди в размер на 300 лева; да бъде признато за установено между страните, че ответникът е нарушил немущественото право на разгласяване по чл. 15, ал. 1, т. 1 ЗАПСП на неразгласено към 2008 г. литературно произведение на Б. Р. със заглавие „Писмо от мъртвец”, и имуществените права на възпроизвеждане и разпространение по чл. 18, ал. 2, т. 1 и т. 2 ЗАПСП чрез възпроизвеждане и разпространение на екземпляри от произведението в издание 2009 г., ISBN 978-954-09-0342-2, без съгласието на ищцата, в качеството на сънаследник на авторските права на Б. Н. Р., починал на ***** г., като осъди ответникът да заплати на ищцата обезщетение за това нарушение за нанесените немуществени вреди в частично предявен размер от 1000 лева, при размер на цялото вземане от 8333 лева и обезщетение за това нарушение за нанесените имуществени вреди в размер на 300 лева; да бъде признато за установено между страните, че ответникът е нарушил немущественото право по чл. 15, ал. 1, т. 1 ЗАПСП и имущественото право по чл. 18, ал. 2, т. 1 и т. 2 ЗАПСП, като е разпространил стихове със заглавия: „На осем години”, „Разговор”, „Близнак”, „На път”, „Стъпка по стъпка”, „Майчинство”, „Ден за почит”, „Облачно”, „Страшният съд”, „Епилог” чрез разпространение на екземпляри от стихосбирката „И аз вървах през вятъра насрещен”, без съгласието на ищцата, в качеството на сънаследник на авторските права на Б. Н. Р., починал на ***** г., като осъди ответникът да заплати на ищцата обезщетение за това нарушение за нанесените немуществени вреди в частично предявен размер от 1000 лева, при размер на цялото вземане от 8333 лева и обезщетение за това нарушение за нанесените имуществени вреди в размер на 300 лева и е осъдил И. Б. Р. – Л. да заплати на „Издателство Захари Стоянов“ ЕООД на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК, разноски в производството в размер на 5240, 00 лв.

Недоволна от постановеното решение е останала ищцата в първоинстанционното

производство – И. Б. Р. – Л., който го обжалва в срок с оплаквания неправилност, предпоставена от допуснати от съда съществени нарушения на съдопроизводствените правила, противоречие с материалния закон и необоснованост. Посочва, че правните доводи на съда са неправилни и изведени в противоречие на текстовете на чл. 32 и чл. 33 от ЗАПСП, по отношение на претенциите на ищцата за наследените авторски права на Н. Р.. Твърди, че посочената разпоредба на чл. 33 от ЗАПСП не установява „принцип на еднократно наследяване“, противно на приетото от първоинстанционния съд, като в този смисъл направеното тълкуване на посочената разпоредба от първостепенния съд е неправилно. Излага, че в исторически аспект нормата на чл. 18, ал. 3 от ЗАП (отм.) урежда, т.нар. „еднократно наследяване“, но чл. 33 от ЗАПСП не възпроизвежда отменената разпоредба, а напротив отрича, уреденото с нея „еднократно наследяване“. На следващо място излага, че правните изводи на съда за липсата на извършени от ответното дружество нарушения на наследените авторски права на ищцата по отношение на Б. Р. са необосновани, предвид събраните по делото доказателства и са изведени в противоречие с разпоредбите на ЗАПСП. Твърди, че неправилно първостепенният съд е отхвърлил предявените иски, като е възприел свидетелските показания на Д. – М. Р. и С. Р., в посока на това, че от тях се установявала волята на автора на процесните произведения. Посочва, че при липса на издателски договор в писмена форма за действителност по чл. 46 от ЗАПСП между Б. Р. и ответното издателство, свидетелските показания нямат никаква стойност, противно на приетото от съда. Излага, че е недопустимо със свидетелски показания да се доказва наличието на сключен издателски договор приживе от Б. Р. с ответното дружество. На следващо място твърди, че необосновано първоинстанционния съд е приел, че не е налице нарушение на наследеното от ищцата авторско право на Б. Р. по отношение на произведенията: „Лека ни пръст. Мир на праха ни“ и „Писмо от мъртвец“. Твърди, че по отношение на тези произведения не се установи по делото да е налице формално мнозинство от наследниците, тъй като единствено преживялата съпруга, без да е подписан договор и без да е уведомила трите дъщери на покойния автор е предоставила на ответното дружество ръкописите на процесните произведения. На последно място излага, че по отношение на претенциите на ищцата за стихосбирката „И аз вървах през вятъра насрещен“ са налице доказателства, че ответното издателство е получило като дарение 200 броя от посочената стихосбирка, от които е продало 29 броя, т.е. налице е разгласяване и разпространение. Моли съда да отмени изцяло обжалваното решение и да уважи предявените иски. Претендира разноски.

В срока по чл.263, ал.1 от ГПК въззиваемият - „Издателство Захари Стоянов“ ЕООД е представил отговор на въззивната жалба, в който поддържа становището за неоснователност на същата, с подробно изложени мотиви.

Софийският апелативен съд, преценявайки събраните по делото доказателства, по реда на чл. 12 и чл. 235, ал. 2 и ал. 3 от ГПК и при спазване на чл. 269, изр. 2 от ГПК, приема за установено и доказано от фактическа и правна страна следното:

Въззивната жалба е подадена в процесуално - преклузивния срок по чл.259, ал.1 от ГПК, срещу валиден и допустим съдебен акт и от надлежно легитимирана страна с правен интерес от обжалването, поради което е процесуално допустима.

Производството пред първоинстанционния съд е образувано по искова молба от И. Б. Р. – Л. срещу „Издателство Захари Стоянов“ ЕООД с искане да бъде признато за установено между страните: че ответникът е нарушил имуществените авторски права по чл. 11, ал. 2 и чл. 18, ал. 2, т. 1 и т. 2 ЗАПСП, като е включил в сборник „Български приказки“ издание 2017 г., ISBN 978-954-09-1190-8, възпроизвел и разпространил чрез възпроизвеждане и разпространение на сборник „Български приказки“ издание 2017 г., ISBN 978-954-09-1190-8, преработените от Н. Р. български народни приказки със заглавия: „Най-хубавата на света“, „Кушкундалево“, „Исполинът със златни коси“, „Момък и три самодиви“,

„Вампирова булка”, „Подмладителна вода”, „Хитреци и крадци”, „Дяволски чирак”, „Двама братя”, „Сиромаш и царска дъщеря”, „Глушава хубавица”, „Змейова булка”, „Златното птиче”, „Ненаситно око”, без съгласието на ищцата, в качеството на сънаследник на авторските права на Н. И. Р., починал на ***** г., като осъди ответникът да заплати на ищцата обезщетение за това нарушение за нанесените неимуществени вреди в частично предявен размер от 1000 лева, при размер на цялото вземане от 8333 лева и обезщетение за това нарушение за нанесените имуществени вреди в размер от 300 лева; да признае за установено между страните, че ответникът е нарушил имуществените авторски права по чл. 11, ал. 2 и чл. 18, ал. 2, т. 1 и т. 2 ЗАПСП, като е включил в сборник „Приказки от цял свят” издание 2017 г., ISBN 978-954-09-1151-9, възпроизвел и разпространил чрез възпроизвеждане и разпространение на сборник „Приказки от цял свят” издание 2017 г., ISBN 978-954-09-1151-9, преработените от Н. Р. чуждестранни народни приказки със заглавия: „Царят на въздушните духове” /френска приказка/, „Василиса хубавица” /руска приказка/, „Къде е щастието” /полска приказка/, „Килимът на княза” /арменска приказка/, „Русалката от синия извор” /немска приказка/, „Иван ковача” /руска приказка/, „Овчарчето и джуджетата” /шведска приказка/, „Бялата мома” /японска приказка/, „Търговец и дяволи” /татарска приказка/, „Кумчо вълчо” /сръбска приказка/, „Златното гърне” /немска приказка/, „Безстрашният клисар” /естонска приказка/, „Опърничева жена” /финландска приказка/, без съгласието на ищцата, в качеството на сънаследник на авторските права на Н. И. Р., починал на ***** г., като осъди ответникът да заплати на ищцата обезщетение за това нарушение за нанесените неимуществени вреди в частично предявен размер от 1000 лева, при размер на цялото вземане от 8333 лева и обезщетение за това нарушение за нанесените имуществени вреди в размер на 300 лева; да признае за установено между страните, че ответникът е нарушил имуществените авторски права по чл. 11, ал. 2 и чл. 18, ал. 2, т. 1 и т. 2 ЗАПСП, като е включил в сборник „Български приказки”, издание 2017г., с ISBN 978-954-09-1190-8, възпроизвел и разпространил, чрез възпроизвеждане и разпространение на сборник „Български приказки”, издание 2017 г., с ISBN 978-954-09-1190-8, литературно произведение „Предговор” с автор Б. Р., без съгласието на ищцата, в качеството на сънаследник на авторските права на Б. Н. Р., починал на ***** г., като осъди ответникът да заплати на ищцата обезщетение за това нарушение за нанесените неимуществени вреди в частично предявен размер от 1000 лева, при размер на цялото вземане от 8333 лева и обезщетение за това нарушение за нанесените имуществени вреди в размер на 300 лева; да признае за установено между страните, че ответникът е нарушил неимущественото право на разгласяване по чл. 15, ал. 1, т. 1 ЗАПСП на неразгласено към 2008 г. литературно произведение на Б. Р. със заглавие „Лека ни пръст. Мир на праха ни”, и имуществените права на възпроизвеждане и разпространение по чл. 18, ал. 2, т. 1 и т. 2 ЗАПСП чрез възпроизвеждане и разпространение на екземпляри от произведението в издание 2008г., ISBN 978-954-09-0190-9, без съгласието на ищцата, в качеството на сънаследник на авторските права на Б. Н. Р., починал на *****г., като осъди ответникът да заплати на ищцата обезщетение за това нарушение за нанесените неимуществени вреди в частично предявен размер от 1000 лева, при размер на цялото вземане от 8333 лева и обезщетение за това нарушение за нанесените имуществени вреди в размер на 300 лева; да признае за установено между страните, че ответникът е нарушил неимущественото право на разгласяване по чл. 15, ал. 1, т. 1 ЗАПСП на неразгласено към 2008 г. литературно произведение на Б. Р. със заглавие „Писмо от мъртвец”, и имуществените права на възпроизвеждане и разпространение по чл. 18, ал. 2, т. 1 и т. 2 ЗАПСП чрез възпроизвеждане и разпространение на екземпляри от произведението в издание 2009 г., ISBN 978-954-09-0342-2, без съгласието на ищцата, в качеството на сънаследник на авторските права на Б. Н. Р., починал на *****г., като осъди ответникът да заплати на ищцата обезщетение за това нарушение за нанесените неимуществени вреди в частично предявен размер от 1000 лева, при размер на цялото вземане от 8333 лева и обезщетение за това нарушение за нанесените

имуществени вреди в размер на 300 лева; да признае за установено между страните, че ответникът е нарушил неимущественото право по чл. 15, ал. 1, т. 1 ЗАПСП и имущественото право по чл. 18, ал. 2, т. 1 и т. 2 ЗАПСП, като е разпространил стихове със заглавия: „На осем години“, „Разговор“, „Близнак“, „На път“, „Стъпка по стъпка“, „Майчинство“, „Ден за почит“, „Облачно“, „Страшният съд“, „Епилог“ чрез разпространение на екземпляри от стихосбирката „И аз вървах през вятъра насрещен“, без съгласието на ищцата, в качеството на сънаследник на авторските права на Б. Н. Р., починал на ***** г., като осъди ответникът да заплати на ищцата обезщетение за това нарушение за нанесените неимуществени вреди в частично предявен размер от 1000 лева, при размер на цялото вземане от 8333 лева и обезщетение за това нарушение за нанесените имуществени вреди в размер на 300 лева., както и искания по чл. 95б, ал. 1, т. 3 от ЗАПСП и 95б, ал. 1, т. 6 от ЗАПСП, съответно за изземане и унищожаване на намиращи се при ответника неправомерно възпроизведени, без съгласието на ищцата, в качеството на сънаследник на авторските права на Н. И. Р. и Б. Н. Р., екземпляри от „Български приказки“ /издание 2017 г., с ISBN 978-954-09-1190-8/ - 614 броя; „Приказки от цял свят“ /издание 2017 г., ISBN 978-954-09-1151-9/ - 630 броя; „Лека ни пръст. Мир на праха ни“, /издание 2008 г., ISBN 978-954-09-0190-9/ - 388 броя; „Писмо от мъртвец“, /издание 2009 г., ISBN 978-954-09-0342-2/ - 130 броя; „И аз вървах през вятъра насрещен“ – 175 броя и за разгласяване за сметка на ответника на диспозитива на уважените установителни иски в два всекидневника - вестник „Труд“ и вестник „Сега“, както и в определен от съда часови пояс на телевизионна организация с национално покритие - Българска национална телевизия. Ищцата претендира и законна лихва върху претендираните суми от датата на исковата молба до окончателното плащане, както и направените по делото разноски.

Софийски градски съд е бил сезиран с обективно кумулативно съединени иски с правна квалификация чл. 95б, ал. 1, т. 1 от ЗАПСП и частично предявени осъдителни иски по чл. 95а, ал. 1, т. 1 от ЗАПСП, както и искания по чл. 95б, ал. 1, т. 3 от ЗАПСП и чл. 95б, ал. 1, т. 6 от ЗАПСП.

Безспорно е между страните по делото, а това се установява и от събраните доказателства, а именно удостоверения за наследници на Н. Р. и Б. Р., смъртен акт на Б. Р. и удостоверение за раждане на Д. – М. Б. Р., че Н. Р. е починал на ***** г., като е оставил за свои наследници по закон синовете си Б. Р. и Б. Р.. Б. Р. умира на *****г., като оставя за свои наследници по закон съпругата си С. Р. и дъщерите си М. Р.-Б., Д. Р. и И. Р.. Б. Р. умира на ***** г. и оставя за свой наследник дъщеря си Д. – М. Б. Р..

Видно от електронното дело на ответника в ТРРЮЛНЦ-АВ, дружеството е регистрирано на 10.01.1996г. /ф. д. 15692/1996г. на СГС/, като е пререгистрирано в ТРРЮЛНЦ на 13.05.2010г., с предмет на дейност: книгоиздаване, реклама, организиране и провеждане на срещи, конкурси, форуми за популяризиране достиженията на българската култура, търговско представителство, посредничество и други разрешени от закона търговски дейности. Едноличен собственик на капитала на ответното дружество и управител за периода от пререгистрацията до 16.03.2021г. и от 22.06.2022г. до приключване на устните състезания, е И. Й. Д., известен в обществото с литературния си псевдоним И. Г..

Страните по делото не спорят, а и от представените писмени доказателства се установява, че ответникът е издател и разпространител на издадените през 2017 г. сборници „Български приказки“ и „Приказки от цял свят“, с автор Н. Р. и включен предговор към „Български приказки“, изготвен от Б. Р. и художественото оформление на изданията с илюстрации на Л. З., както и на издадените, съответно 2008 г. и 2009 г. произведения на Б. Р. „Лека ни пръст. Мир на праха ни.“ и „Писмо от мъртвец.“

По делото пред първоинстанционният съд е изготвена съдебно – счетоводна експертиза от вещото лице В. Д. П., от която се установява, че в счетоводството на ответника е отразен тираж на издадения през 2017 г. сборник „Български приказки“ от 1000

броя, с единична цена на книгата от 15 лева; тираж на издадения през 2017 г. сборник „Приказки от цял свят“ от 1000 броя, с единична цена на книгата от 15 лева; тираж на издадената през 2008 г. книга „Лека ни пръст. Мир на праха ни“ от 1000 броя, с единична цена на книгата от 8 лева и тираж на издадената през 2009 г. книга „Писмо от мъртвец“ от 1500 броя, с единична цена на книгата от 9 лева. В счетоводството на ответника не е отразено същият да е издател на литературното произведение „И аз вървах срещу вятъра насрещен“. За тази книга вещото лице е получило данни от управителя на ответника, че 200 бройки от тази книга са дарени на издателството от С. Р. Сключените от ответника договори за продажба на книги от 12.09.2016 г. и договор за консигнация не съдържат конкретни клаузи, касаещи разпространението на някое от процесните произведения. Вещото лице представя в табличен вид отразените в счетоводството на ответника данни относно реализацията на „Български приказки“, „Приказки от цял свят“, „Лека ни пръст. Мир на праха ни“ и „Писмо от мъртвец“, а именно тираж; брой продажби; депозит в Народната библиотека; авторски боеве, предадени на роднини; налични в издателството; дарени в регионални библиотеки и на консигнация. На вещото лице е представена справка от реализацията на дарените 200 броя от книгата „И аз вървах срещу вятъра насрещен“, от която се установява, че от книгата са продадени 29 броя и са дарени 11 броя. Останалите бройки са налични в издателството. Вещото лице е дало в табличен вид и прихода от продажбите на процесните произведения. Вещото лице не е констатирано в счетоводството да са отразени финансови разплащания за авторско възнаграждение на наследниците на Н. Р. и Б. Р., а единствено предоставяне на наследниците на авторите на процесните произведения на конкретен брой книги от произведенията /вещото лице е изготвило таблица, в която е отразило кои лица са получили бройки от книгите и в какво количество/. Вещото лице е изчислило печалбата на ответното дружество от реализираните продажби на „Български приказки“, „Приказки от цял свят“, „Лека ни пръст. Мир на праха ни“ и „Писмо от мъртвец“ в общ размер от 8254.33 лева, като тази сума е получена след приспадане на отчетения във връзка с тях разход от прихода от продажбите на тези произведения. Приходът от продажбите на „И аз вървах срещу вятъра насрещен“ е в размер на 236.64 лева, което представлява и печалбата на ответното дружество от тази книга, тъй като няма отчетени разходи във връзка с нея.

По делото пред първоинстанционния съд са събрани и гласни доказателства, а именно разпитани са като свидетели лицата – Д. – М. Б. Р. - М., Д. Б. Р. и С. З. Р..

Свидетелката Д. – М. Б. Р. – М. е дъщеря на Б. Р. и внучка на Н. Р. Заявява, че баща ѝ я е упълномощил да упражнява авторските права на баща му Н. Р., като в това качество е подписала договор с ответното издателство /представен по делото на стр. 154-155/, във връзка с издаването на двата тома „Български приказки“ на Н. Р., които издателството „Захари Стоянов“ е издало, като уговорката е била предговорът към тези две книги да се напише от чичо ѝ Б. Р. Този договор бил с идеална цел – единствено да бъдат издадени книгите и повече хора да се запознаят с творчеството на Н. Р. Затова свидетелката се отказала от хонорара, а искала само екземпляри от книгите – /„Български приказки“ и „Приказки от цял свят“/, каквито екземпляри получила. От малка свидетелката знае, че С. Р., Б. Р. и И. Г. били най-добри приятели и непрекъснато обсъждали какво да бъде издадено, как да бъде оформено, с какви илюстрации и т. н. От съпругата на Б. Р. свидетелката знае, че последния е дал съгласие за издаването на двата сборника с приказки от ответното издателство. Затова след неговата смърт, в негова памет решава да изпълни неговото желание, което е било започнато – написан е предговор, обсъждано е как да се оформят и художникът Л. З. да ги оформи. Свидетелката разговаряла лично с Б. през 2006 г. – на откриването на голяма изложба на баща ѝ във френския културен институт, под егидата на френския посланик. Тогава дошли Б. Р. и С. Р. и Б. споменал, че има уговорка г-н Г. да издаде приказките, като той е подготвил предговора за изданието. Свидетелката не е участвала в подбора на приказките и предполага, че подборът е направен от Б. Р. Ответното

издателство било може би единственото, което е издавало много книги на Н. и Б.. Когато излизала книга ѝ се обаждали и получавала екземпляр. Хонорар не е получавала и доколкото знае Б. Р. също се е отказал от хонорарите, тъй като целта не е била да се вземат никакви пари, а да се популяризира творчеството на Н. Р.. Затова свидетелката няма никакви претенции към издателството. Представянето на книгата било известно време след издаването ѝ в галерия в София, по случай годишнината на художника, който е илюстрирал книгата – Л. З.. На това представяне били поканени и наследниците на Б. Р., но от тях свидетелката със сигурност си спомня, че е присъствала С. Р.. Свидетелката не е уведомила всички наследници на Б. Р. за подписването на договора. Заявява, че комуникацията с ищцата И. е много трудна, защото И. няма телефон, живее във Виена и когато трябва да се свърже с нея трябва да е по имейл. Свидетелката се запознала с И. на откриването на изложба, посветена на 120 години от рождението на Н. Р., след което двете били поканени в телевизията да говорят за Н. Р..

Свидетелката Д. Р. е дъщеря на Б. Р. и сестра на ищцата. За изданията на книгите „Лека ми пръст“, „Мир на праха ми“ и „Писмо от мъртвец“ разбрала от С. Р.. Соня казала, че е предала ръкописите на тези издания на И. Г., на ответното издателство през 2008 и 2009г. Преди това свидетелката не е чувала за тези ръкописи и не ги е виждала. Свидетелката казала на сестра си И. за издаването на ръкописите. И. се ядосала много, че не са ги питали. Имало голям отзвук след издаването на ръкописите, като след издаването на втората книга „Писмо от мъртвец“ настъпила голяма драма. Колегите на И. от Академията на науките започнали да се държат много лошо с нея, подигравали ѝ се, подхвърляли зад гърба ѝ лоши неща за баща ѝ, спрели да я поздравят. На улицата ги срещнал сина на Р. Р. – К. С., и отвърнал глава, не ги поздравил. Във вестник „Уикенд“ излязла унищожителна статия срещу Б. Р.. Излезли такива рецензии във в-к „Литературен“ и в „Култура“. Ужасни неща се пишело, че тази книга е моралният упадък на Б. Р., че е злобен, непристоен език. Според свидетелката И. Г. е знаел много добре каква ще бъде обществената реакция след книгата „Писмо от мъртвец“. Без да пита дъщерите на Б. Р., той решил да издаде книгата на своя глава, за да има скандал, да се говори за издателството „Захари Стоянов“, за И. Г., а целият негатив останал за сестрите и най-вече за И.. Тя дълго време била в нервна криза, в истерия. И. се грижела много за наследството, както на баща си, така и на дядо си – Н. Р.. Тя е издавала две негови книги още, когато баща ѝ бил жив. Б. Р. я помолил тя да се занимава с неговото издателство, освен това ѝ дал целият архив на Н. Р., тъй като я смятал за свой интелектуален наследник. И. направила специална конференция в Университета за Н. Р. и Б. Р.. Писала е много за творчеството на Н. Р. и го познава в детайли. За изданията на приказките на Н. Р. от 2017 г. свидетелката научила от М. Р., която ѝ се обадила по телефона и ѝ казала, че от фейсбук е научила, че след два дни е представянето на книгата. Свидетелката уведомила за това И. и тя решила да си търси правата по съдебен път. Свидетелката знае, че са имали договор за приказките с в-к „Труд“ и не помни още с кого, но от издателство „Захари Стоянов“ никой не ги е търсил и не ги е питал. Б. Р. бил здрав, но внезапно получил удар и след 4 дни починал в болница. Докато бил в болница е посещаван от свидетелката, синът ѝ, М. Р., С. Р., но И. Г. и С. Р. не са го посещавали в болницата. На свидетелката е известна стихосбирката „И аз вървах през вятъра насрещен“, но не е дала съгласие за издаването на такъв сборник след смъртта на баща ѝ. Свидетелката не знае за уговорка между баща ѝ и И. Г., последният да издаде „Приказките“, с предговор на баща ѝ. Свидетелката се е срещала със сестра си в София през есента на 2019 г., след което И. заминала за Виена, където е нейният съпруг. След това започнала пандемията, съпругът на И. починал и тя не се е прибираща в България. И. се обажда на свидетелката по телефона, но не много често. Свидетелката не е запозната с отношенията между баща ѝ и И. Г., но счита, че те не са били приятели. Знае, че И. Г. е преиздал криминалните романи на Б. Р., но не знае дали е издавал други негови или на Н. Р. книги. Според свидетелката баща ѝ бил много властна натура и не давал друг да взема

решения вместо него. Затова ѝ е странно, че баща ѝ е оставил два ръкописа, за които е имал достатъчно време да оформи законно издаването им.

Свидетелката С. Р. е преживялата съпруга на Б. Р.. Съжителства с Б. от 1968 г., а през 1990 г. сключват граждански брак. Познава много добре И. Д. – Г.. Отношенията между него и Б. Р. били приятелски. Б. Р. бил писател, а Г. литератор, който пишел рецензии в печата при всяко излизане на книга на Б. Р.. Това ги сближило през 70-те години и те общували като близки приятели, като Г. идвал в дома на Б. да разговарят. Знае, че след като Г. създал собствено издателство издавал през годините, както „Приказките“ на Н. Р., така и много книги на Б. Р., което засилило общуването между Г. и Б.. И. Г. издал „Приказки“ на Н. Р. в два тома – „Български приказки“ и „Приказки от цял свят“ още през 2005 г., като с Б. говорили да ги издадат отново в бъдеще. Според свидетелката те изчаквали дали ще се приключи тиража като бройка, за да ги издадат отново. Б. сам се грижел за издаването на книгите на баща си – „Приказките“ през годините, като още от 1965 г. издава „Приказки“, когато Д. - М. била малка. Много по-късно, когато тя взела документи от живеещия ѝ в Париж баща, за да го представлява в България, при преиздаване на книги на дядо ѝ. Тогава Б. казал на Г., че от сега нататък Д. има документи и основание, да сключва договор и дава хонорари или книги само на нея. На свидетелката е известно, че такъв договор е сключен през 2017 г. за „Приказките“, тъй като е била в офиса на Г. около м. февруари 2020 г. – преди когато той ѝ показал, както исквата молба на И., така и договора, който има с Д. - М. за издаване на „Приказките“. Свидетелката не е давала разрешение някой да защитава нейните права на наследник на Б. пред съда. Свидетелката не е получавала хонорар по сключения между Д. - М. и ответното издателство договор. Такъв хонорар не е получавал и Б.. Той винаги е искал издадени книги, което да му бъде като хонорар, тъй като винаги са искали много повече от полагащите им се принципно няколко броя книги при всяко издаване, от книгите на Н. Р. и книгите на Б., които са издадени. Б. винаги е казвал, че даже да трябва той да си плаща, той ще издава книги, защото те напират в главата му и трябва да ги напише и когато ги напише иска да ги чуят и прочетат хората. Именно за тях пишел. Много съчувствал на Г., че в много тежки условия трябва да се издават книги и затова предпочитал да получава книги, а не хонорари. Това било негово лично решение да не получава хонорар. И за други книги, които Г. му е издавал не е взимал хонорари. През 1965 г. първите известни на свидетелката издадени „Приказки“ от издателство „Български писател“, са с предговор от Б.. Този предговор е същият, който през годините, издавайки книгите на баща си „Български приказки“, винаги е съществувал, може би малко съкратен или с променена някоя дума, но той винаги върви с „Български приказки“. Също, както и предговора, в предишни издания на „Приказките“ винаги пишело - съставител Б. Р., тъй като той е подбирал приказките, които да бъдат отпечатвани. От Б. били подбрани и приказките, включени в процесните издания на „Приказките“. През 1976 г. излязла книга от издателство „Народна култура“ с приказки от Н. Р. и с илюстрации на Л. З., така че същите илюстрации или нови или прибавени или премахнати има и в тези издания от 2017 г. Свидетелката е ходила на изложбата на Л. З., направена в една галерия. Неговите илюстрации били по стените и там били представени двете книги и тогава свидетелката фактически видяла двата тома „Приказките“ с илюстрациите на Л. З.. Един ден И. Г. дошъл в дома на Б. и го попитал няма ли да напише спомени, мемоари, тъй като сега е времето на мемоарите и непрекъснато излизат такива книги. Б. му отговорил, че е написал такива и ще ги даде на Г. да ги издаде, но иска тук-там още нещо да добави и тъй като са в един екземпляр не може сега да му ги даде да ги отпечата, трябва да ги препише. Тогава Б. пишел само на пишеща машина в един екземпляр, така че той много треперел да не изчезне този екземпляр и затова било практика в неговия живот да дава на свидетелката една малка част, която тя носела на машинописка, която преписвала този негов труд в 2 или 3 екземпляра. След това вземала друга част да носи на машинописката, защото Б. имал едно наум да не се случи нещо и затова давал да се носи на части, тъй като една част по-лесно

може да бъде възстановена, доколкото ако се занесе целият ръкопис и той пострада, ще е трудно да се възстанови. Затова при този разговор Б. не дал на Г. книгите „Писмо от мъртвец“ и „Лека ни пръст, мир на праха ни“. Скоро след това /през 2007 г./ починал и свидетелката и Г. решили, че това е неговата воля и затова ги издали – първата книга през 2008 г., а през следващата година и „Писмо от мъртвец“. Според Г. не било хубаво да се издадат наведнъж две книги, а е по-добре да има малко разстояние, за да има по-голям интерес от читателите. Свидетелката не получила възнаграждение за тези книги, тъй като следвала принципа на съпруга си, който не вземал хонорари, а искал брой книги и затова такава е била уговорката им с И. Г.. При всяко излизане на книга на Б. Р. имало доброжелатели, които пишели рецензии и хора, които не били доброжелатели, които също пишели. Б. казвал, че всеки може да има мнение, но той добросъвестно винаги, когато е пишел спомени и мемоари или винаги под черта е обявявал от къде е черпил сведения, от коя страница, така че към всяка книга е имал библиография. Затова при издаването на „Писмо от мъртвец“ и „Лека ни пръст, мир на праха ни“ свидетелката се постарала да събере написаното за тях и намерила доста добри отзиви за книгите във вестници, които е отделила и прибрала. Имало е и неща, които не са се понравили на неговите врагове, но Б. е казвал, че както един човек има приятели, така има и врагове, но трябва да имаш характер, за да напишеш тези книги и да знаеш, че няма да се харесат на всички и затова той никога не се смятал за жертва или за мъченик от това, че някой ще го ругае. Затова той е искал тези книги да стигнат до обществеността, тъй като всеки писател пише книги, за да има читатели. Стихосбирката „И аз вървах през вятъра насрещен“ е един библиографски каталог, малка книжка, която С. Р. издал за два дни, тъй като имало насрочено през 2014 г. възпоменание в големия салон в президиума на БАН по случай 125 г. от рождението на Н. Р. и 95 г. от рождението на Б.. С. успял за два дни да направи това малко библиографско издание, защото той имал няколко акварела, които Б. Р. е правил и илюстрирал това издание с тях и затова просто смятал, че по този начин публиката ще види, че Б. е имал и други занимания, освен писането. Някои от стиховете, включени в това издание, били работни, така както Б. ги е написал на машина, а отстрани е имало ръкописна добавка към стиховете. Имало и една поема, посветена на С. Р., която била в един екземпляр, тъй като Б. я написал специално за С. Р. и му я подарил, без да остави екземпляр за себе си. С. намерил тази поема и я включил в това уникално издание, което е първото публично издаване на тази поема, която е лично негова. Другите стихове С. Р. взел от сборници, които Б. е издавал през годините. Тези поправки на Б. с ръкопис, той ги е имал, заедно с напечатаните на машина, защото били много добри приятели с Б. и много често С. му давал работни рисунки, когато Б. го посещавал в ателието, съответно С. е питал може ли да взема тези стихове. Свидетелката дала на Г. текстовете на книгите „Лека ни пръст, мир на прахта ни“ и „Писмо от мъртвец“, тъй като Б. имал намерение приживе също да ги даде на Г. за публикуване, но смъртта му попречила да осъществи това свое намерение. На издателя са предадени напечатаните на пишеща машина от Б. текстове, като свидетелката не е търсила така предадените екземпляри да се върнат след издаването им, тъй като предаденият текст е машинописен, и като такъв не представлява интерес. Само ако ръкописът е писан на ръка представлява ценност, защото е ръката на писателя. Отношенията на Б. с дъщерите му били нормални, като често се събирали всички заедно на празниците при Б..

При горните данни, съдът намира следното:

По исковете с правно основание чл. 95б, ал. 1, т. 1 от ЗАПСП и частично предявени осъдителни искове по чл. 95а, ал. 1, т. 1 от ЗАПСП, както и искания по чл. 95б, ал. 1, т. 3 от ЗАПСП и чл. 95б, ал. 1, т. 6 от ЗАПСП, предявени от ищцата в качеството си на сънаследник на авторските права на Н. И. Р., починал на ***** г., настоящият състав намира следното:

Съгласно разпоредбите на чл. 32 от ЗАПСП и чл. 33 от ЗАПСП, след смъртта на автора авторското право преминава върху неговите наследници по завещание и по закон

съгласно Закона за наследството и се наследява до изтичане на срока на времетраенето му, а ако авторът няма наследници или наследниците починали преди изтичането на срока на времетраене, авторското право преминава върху държавата, която го упражнява до изтичане на срока чрез Министерството на културата. В настоящият случай, наследниците на автора са починали преди изтичане на седемдесетгодишния срок за закрила на авторското право, а именно както се установи безспорно от събраните по делото доказателства авторът Н. Р. е починал на *****г., тоест закрилата на авторското право върху произведенията на последния е трябвало да продължи до 02.05.2024г. Б. Р., като наследник по закон от първи ред на Н. Р., е починал на *****г., а Б. Р., като наследник по закон също от първи ред е починал на *****г., т.е. и двамата наследници на автора Н. Р. са починали преди да изтече срока за закрила на авторското му, откъдето следва, че авторското право преминава върху държавата, до който извод е достигнал и първоинстанционния съд. Цитираната разпоредба безспорно съдържа принцип за еднократност при наследяване на авторското право, който извод се споделя и от настоящата съдебна инстанция, противно на изложеното във въззивната жалба. Както правилно е прието от първоинстанционния съд, при извършено тълкуване на тази норма не може да се обоснове извод, че с приемането ѝ се въвежда различено положение от уреденото в съществуващите до приемането на сега действащия ЗАПСП закони разрешение, че авторското право може да бъде наследявано само еднократно, съответно след смъртта на наследника, макар и срокът на времетраене на авторското право да не е изтекъл, то не се наследява от неговите собствени наследници, а преминава към Държавата. Затова съдът приема, че авторското право не може да бъде наследено повече от веднъж, т.е. в разпоредбата на чл. 33 от ЗАПСП е установен принцип на еднократност при наследяването, поради което и ищцата не е наследила авторското право на Н. Р., съответно предявените от нея искове за получаване на защита на авторското право на Н. Р. срещу ответника по отношение на възпроизведените и разпространени от последния през 2017 г. сборници - „Български приказки“ и „Приказки от цял свят“ се явяват неоснователни и следва да бъдат отхвърлени, до който извод е достигнал и първостепенния съд.

По исковете с правно основание чл. 95б, ал. 1, т. 1 от ЗАПСП и частично предявени осъдителни искове по чл. 95а, ал. 1, т. 1 от ЗАПСП, както и искания по чл. 95б, ал. 1, т. 3 от ЗАПСП и чл. 95б, ал. 1, т. 6 от ЗАПСП, предявени от ищцата в качеството си на сънаследник на авторските права на Б. Н. Р., починал на ***** г., настоящият състав намира следното:

За да бъде уважен предявен иск на основание чл.95б, ал.1, т.1 ЗАПСП, е необходимо да са налице следните предпоставки: 1/ да съществува обект на авторско право, подлежащ на закрила по смисъла на чл.3 ЗАПСП; 2/ ищецът да е носител на авторското право или да му е отстъпено изключително право за използване на произведение - обект на закрила; 3/ срокът на закрила на авторското право да не е изтекъл; 4/ ответникът да използва или да е използвал неправомерно произведението - обект на авторско право или отстъпеното на ищеца изключително право на използване на произведението. Настоящият съдебен състав счита, че първите три предпоставки се установяват от събраните по делото доказателства, а и страните не спорят по тях.

От доказателствата по делото се установява, че ищцата е един от наследниците по закон на починалия през 2007 г. автор на произведенията: предговор, включен в изданията от ответника през 2017 г. сборник „Български приказки“; „Лека ни пръст. Мир на праха ни.“ /издадено 2008 г./; „Писмо от мъртвец.“ /издадено 2009 г./ и стихосбирката „И аз вървях през вятъра насрещен“, съответно в това си качество е придобила наследствените авторски права на Б. Р. върху тези произведения заедно с останалите трима наследници по закон на автора.

Спорно между страните е дали ответникът е нарушил наследените авторски права на ищцата, като е включил изготвения от Б. Р. предговор към изданието на сборника „Български приказки“ и е издал и разпространил книгите „Лека ни пръст. Мир на праха

ни.“ и „Писмо от мъртвец.“, както и е съставил и издал стихосбирката „И аз вървах през вятъра насрещен“.

Настоящият състав намира, че от събраните делото доказателства и по специално показанията на разпитаната по делото като свидетел С. Р. – преживялата съпруга на автора Б. Р., се установява, че волята на автора е тези негови произведения да бъдат издадени и разпространени именно от ответното дружество. По делото се установи, че приживе Б. Р. е взел решение написаните от него произведения „Лека ни пръст. Мир на праха ни.“ и „Писмо от мъртвец.“ да бъдат разгласени чрез издаването им от ответното издателство. Според свидетелските показания на С. Р., Б. Р. считал тези произведения за завършени и бил готов да ги предаде за издаване на управителя на ответното дружество И. Г., като единствено липсата на нарочно подготвен напечатан за целта екземпляр от произведенията е попретило предаването на книгите за печат при срещата между двамата, на която среща е присъствала и свидетелката С. Р.. След това предаването на ръкописите не е осъществено поради настъпилата неочаквана смърт на автора. Ръкописите в последствие са предадени на ответното издателство лично от преживялата съпруга на автора - С. Р., за което обстоятелство тя свидетелства. Предвид изложеното, съдът приема, че предаването на ответното издателство на неиздаваните до момента на смъртта на автора произведения от наследницата С. Р. съответства на взетото приживе от автора решение тези произведения да станат публично известни чрез издаването и разпространението им от ответното дружество. При установено за доказано от съда такова решение на автора произведенията му да бъдат разгласени, субективната преценка на неговите наследници дали тези произведения ще бъдат посрещнати положително от обществеността и дали издаването им ще има негативен ефект върху публично изградения образ на автора, е ирелевантна, доколкото изрично в ЗАПСП /чл. 17/ е посочено, че наследниците не могат да упражняват неимуществените авторски права да променят произведението и да спрат използването на произведението поради промени в убежденията си.

Възраженията на ищцата за липсата на издателски договор по реда на чл. 46 от ЗАПСП между Б. Р. и ответното издателство, настоящият състав намира за неоснователни, тъй като от събраните по делото доказателства се установи, че ответното дружество е издало произведенията „Лека ни пръст. Мир на праха ни.“ и „Писмо от мъртвец.“, както и Предговора на Б. Р. към „Български приказки“, с автор Н. Р. по изричното желание на автора – Б. Р. и след предоставянето на страна на една от наследниците на ответното издателство на ръкописите на произведенията „Лека ни пръст. Мир на праха ни.“ и „Писмо от мъртвец.“ и в този смисъл е налице сключен неформален договор за използване на посочените произведения по смисъла на чл. 36 ЗАПСП, с който договор е било прехвърлено на ответника неизключителното право на автора за използване на посочените произведения.

Възраженията във въззивната жалба, че по отношение на упражняването на съпритежавано от няколко лица наследено авторско право приложение следва да намери разпоредбата на чл. 8, ал. 2 от ЗАПСП, настоящия състав намира за неоснователни. Според настоящия състав даването на съгласие за използване на съпритежавано наследеното авторско право е действие на обикновено управление, поради което за валидното извършване на същото не е необходимо да е налице потвърждаване от всички сънаследници. В случая безспорно се установи, че издаването и разпространението от страна на ответното дружество на предговор, включен в издадения през 2017 г. сборник „Български приказки“, както и на книгите „Лека ни пръст. Мир на праха ни.“ /издадена 2008 г./ и „Писмо от мъртвец.“ /издадена 2009 г./ е станало след изразено от наследницата С. Р. съгласие и в съответствие с изразената от самия автор приживе воля, поради което предявените срещу ответното дружество искове за нарушение на наследеното от Б. Р. авторско право върху тези произведения се явяват неоснователни и следва да бъдат отхвърлени.

По отношение на стихосбирката „И аз вървах през вятъра насрещен“, настоящият състав намира, че по делото се установи, че ответното дружество не е издавало и разпространявало последната. Според събраните по делото доказателства 200 броя от книгата „И аз вървах срещу вятъра насрещен“ са дарени на процесното издателство, като от показанията на свидетелката С. Р. се установява, че тази стихосбирка е издадена от С. Р., а не от ответното издателство. Предвид изложеното предявените срещу ответното дружество искове за нарушение на наследеното от Б. Р. авторско право и върху това произведение се явяват неоснователни и следва да бъдат отхвърлени.

По изложените съображения въззивната жалба е неоснователна и обжалваното решение следва да бъде потвърдено.

По разностите:

С оглед изхода на спора, в тежест на въззивника следва да бъдат присъдени направените от въззиваемото дружество разноски пред въззивната инстанция. По делото е представен списък по чл. 80 от ГПК, видно от който въззиваемото дружество претендира разноски в размер на 8 160 лв. с ДДС, представляващи адвокатско възнаграждение, за което са представени доказателства за реалното му заплащане. От страна на въззивника е направено възражение за прекомерност на претендираното адвокатско възнаграждение, което настоящият състав намира за неоснователно, предвид броя на искове и съобразявайки чл. 7, ал. 1, т. 4 и чл. 7, ал. 2, т. 1 вр. § 2а от ДР на Наредба № 1 от 09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения и фактическата и правна сложност на делото.

Воден от горното съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 260659/02.11.2022 г., постановено по т.д. № 1787/2019 г. по описа на Софийски градски съд, ТО, VI – 22 състав.

ОСЪЖДА И. Б. Р. – Л., ЕГН ***** да заплати на „Издателство Захари Стоянов“ ЕООД, ЕИК 121285809, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Младост, бул. „Цариградско шосе“ № 117 на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК сумата от 8 160 / осем хиляди сто и шестдесет/ лева – съдебни разноски.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд при условията на чл. 280 ГПК в 1-месечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____